



Pest 1859, vasárnap szeptember 18-dikán.
Megjelenik minden vasárnap másfél nagy iven.

1. köt. 9. sz.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.
Előfizetheti: Werfer Károly kiadónál feldunator 10. szám alatt, és minden cs. kir. postahivatálnál.

A „Hermina“-imaház a városerdőben.

Kegyetes emlék a multból, midőn a főváros lakossága a közszeretettű nádor korán elhunyt gyermekének emlékeztetére ez imaházat építtetvén, a megboldogultnak nevével Hermina-imaháznak keresztelé.

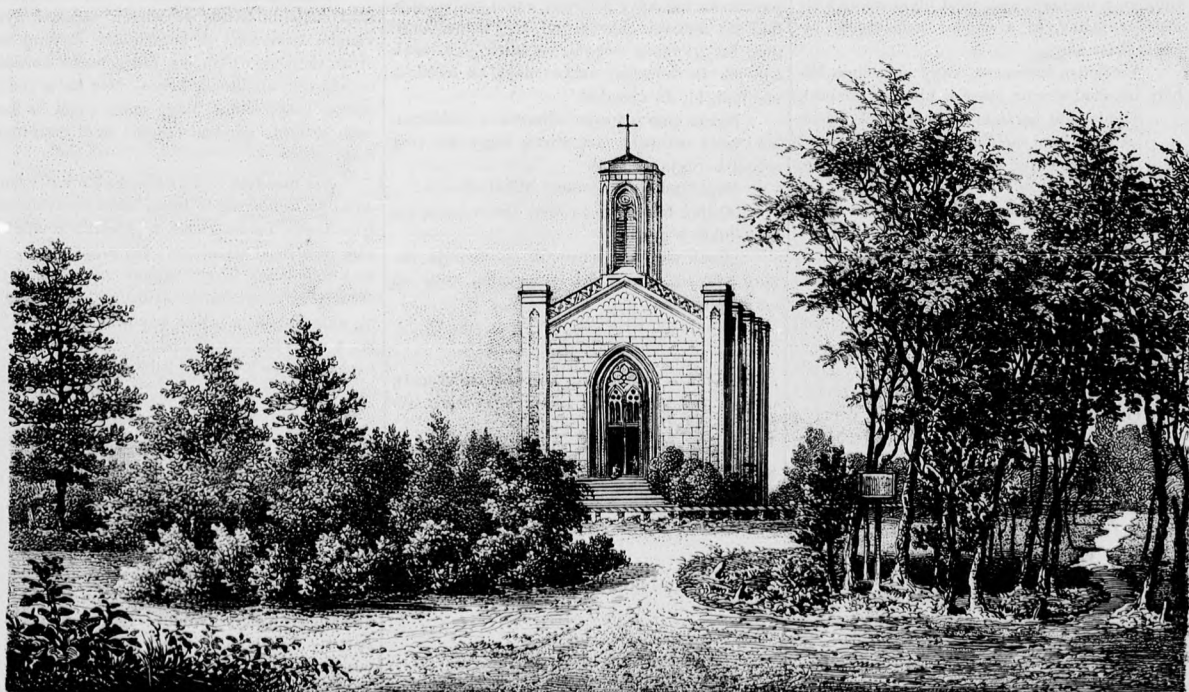
Mi, kik nagyon hiven emlékezünk az akkori viszonyokra, most is meglelégedéssel gondolunk vissza, mikor a főváros lakossága önbuzgalmából lelkesült ez eszmének valószínű-

sára, s a hova mulatni és szórakozni járt, oda emelé az egyszerűen szép imaházat, mintha azt akarná mondani, hogy midőn nyugoróját üli, ugyanakkor imádkozhatik is, befoglalváu imájába a hálát azon jöltevő kéz iránt mely a fővárosnak áldása vala.

E esinos építmény a legszerencsésebb helyen választaték, — a városerdőnek azon részén, homét leginkább meglátszik. Szerény,

de izlésteljes külsejével nem döbbsenti meg a sétálót, — mint egy nagy basilika, mely a gyarlót leborulásra inti; hanem szeliden hívja a jámbort, hogy oda is lépjen be, s a mulatóság közt is emlékezzék meg Istenéről, — vagy keressen vigasztalást, ha a zajgótömeg közöl bánatával e magány felé tévedt.

De kedves munkája volt a magyarnak meghálálni azt, a mi meghálálni való.



A Hermina-imaház.

Mihály bácsi tréfái.

II.

Közi egy atyái.

Ha valaha a hajlamokat mázsaszám lehetne megmérni, úgy Mihály bácsiban a tréfaság, vagy mint mások mondani szokták, a „kutyaság” nyomott volna két mázsát, és ha e miatt nem kellett is több posztól beszerezni, hogy ezt is fölruhazza, és ennie sem kellett többet, mint a mennyit más ember szokott; de ez indulatot is kellett táplálni, s maga Mihály bácsi sem kívánja, hogy az erkölcsbírók különös tekintettel legyenek; mert, ha csak alkalma akad, az utjába esőt bizonyos, hogy el is bolondítja.

Meglehet, hajdanában ő is volt olyan lapda, mit mások a földhöz és a falhoz puffantottak; de az igaz, hogy elég szívós természete maradt azon korig, midőn már a tréfát nem csak képes volt kigondolni; hanem sikeresen véghez is vitte.

Szözlőt szerzett Mihály bácsi a „Kőbánya” területen, mely Pesthez könnyű egy órai gyalogolás, és szokása szerint nyáron minden este még színi előadás után sem röstelt oda kigyalogolni.

Pest öreg falu, melyen az idegen számszámra csavarog keresztül, ki lovon, ki kocsin, ki gyalog, mint az a színész is, ki Gödöllőről gyalogolt be Pestre, a híres Pestre, melyről neki ugyan már temérdeket beszéltek; de maga még sohasem látta, — és nem sajnálta a fáradságot, hogy Gödöllőről gyalog sétáljon be, ha csakugyan épen ezen tisztességes elnevezéssel akarjuk szépíteni a szegénységet, melytől nem telik ki annyi, hogy valami üres kocsiara egy kis borraivalóért fölkereskedhessék.

Esti hat óra volt, midőn a vidéki színész beért a nemzeti színház udvarára, azt remélvén, hogy ott majd csak akad olyan czéhbeli mesterember, ki a vándor színésznek éjjeli szállást ad.

A véletlen szerencse, vagy mi, épen Mihály bácsival vezette össze a kifáradt színészt. „Gyalog jött, barátom?” Kérde Mihály bácsi. „A mint látni méltóztatik.” Felel a jövevény, az újni vastagságu port mutatván bizonyítványképen.

„Van-e már éjjeli szállása?” Lőn az újabb kérdés.

„Persze, hogy nincs.” — Fohászodik a másik.

„Se baj, ücsém,” — vizsgálja Mihály bácsi, — nálam meghuzhatja magát, mindjárt el is jöhet velem, van egy kis maradékételem, azt bekapja barátom, aztán jöjjakik egyszerre ebédre és estelire is, aztán a színházba is eljő.”

Örömben hálalkodni szeretett volna a vándor, de Mihály bácsi elkapta a szót, nehogy előre megköszönje azt is, a mit nem kap.

A falatozás után még jókor színházba értek, a vidéki ember boldog volt a színházban, elgondolva, milyen jó gazdára akad, s némileg előre élvezte, mily jó ízűt nyújtózkodik majd az éjjel.

Vége lévén az előadásnak, Mihály bácsi karon fogta vendégét, s a szép holdvilágos éjszakában végig vezette a keresési uton.

„Mintha nem erre lakték, bátyám?” Kérde a vidéki.

„Jól mondja, barátom, — igenli Mihály bácsi, — hanem, tudja barátom, nekem itt a sorompón tul van a Kőbányában szőlőm, oda szoktam kimenni hálni, s minthogy nem megszöve van, azt tartom, ezt a kis gyalogolást nem rösteli, barátom.”

„Dehogy röstelem, — mondja amaz, — pedig a hosszú gyalogolás után a színházban is sokáig ülven, lábai nem akartak már alkalmazkodni a kelletlen sétára; de hát mit csináljon szegény feje, a gazda után mégis elballagott.”

Már fele utján lehetnek, midőn Mihály bácsi azt mondja:

„Barátom! ugy-e magának adtam a pinczekulcsot?”

„Nekem semmit sem adott, kedves bátyám.” „Tyhú!... vakarózik Mihály bácsi, — akkor kuruczul vagyunk.”

„Vissza kell menni?” Kérde a vidéki.

„Az már nem tesszük, — véli Mihály bácsi, — hanem azt gondoltam, a szomszédomban lakik egy vén német, az úgy sem háll ott kinn, könnyen nyílik az ajtaja, majd kinyitom én, meghálunk ott, reggel korán pedig visszajövünk.”

De most már egyszerre úgy elneheztedek a gödöllőinek lábái, hogy majd alig tudott megmozdulni, attól félvén, hogy az éjjel még meg is ugratják. Hanem végtére rászánta magát, s ha már a veres tengerbe vezette volna is, mégis utána ment volna.

Végre kiérték Kőbányába. „Itt vagyunk, — mondja Mihály bácsi egy pincez előtt, — s egy kis időig kaparászván az ajtón, kinyitotta, aztán behívta a reszkető vendégét.”

„Most mindjárt lesz itt ágy is, — mondja Mihály bácsi, — én majd a németnek ágyába fekszem, magának pedig szalmából vetek ágyat ide a pinceajtóhoz, — folytatja a bácsi előkaparászván két kéve zsuppot, aztán pedig altól azt mondja: hanem jól vigyázzon barátom, ha a német reggel be akar jöni, csak ugorjék be hozzám, aztán majd az ablakon menjünk ki. Jó éjszakát.”

Egész éjen át nem alhatott a boldogtalan; mert szüntelen azt várta, hogy az öreg német berugja az ajtót.

Napköltekor fölébreszté Mihály bácsit: „Keljen föl, bátyám; mert bizon itt nyom bennünket a gazda.”

„Csak alügyék, barátom, — mondja Mihály bácsi, hisz most jutott eszembe, hogy ez az én pinczém.”

* * *

Midőn a boldogtalan későbbb szólni mert, mégis megkérde Mihály bácsit, hogy miért tréfálta meg így?

„Csak azért, kedves ücsém, hogy megemlékezzél azon napról, melyen legelőször jöttél Pestre. Így aztán, tudom, el nem feleled halálos holtig.”

Emlékezés Mariskára.

Szegény Maris, be halvány volt,
És nem tudtuk mi a baja;
Ha kérdestük sem felelt, de
Folyt szeméből könnyapatakja.

Ki-ki ült az ablak alá
Estőnként, szép kis kertjébe,
S a felkelő méla holdat
Ábrándosan, búsan nézte.

Majd, könyvtől nedves szemekkel,
Temetőben sétált gyakran.
Temetőben gyász fűz alatt
Egy ifjunak sirhalma van.

Egyszer egy szép alkonyaton
Ama síron leltik feke;
Nem találtuk semmi baját,
Csak szíve volt — megrepedve. —

Ifj. Balogh Gyula.

Öreg A B Cz. vén emberek számára.

(Kinek nem viszket, ne vakarja.)

A természet mennydörgéssel is tisztogatja a levegőt, így nem ártana, ha illetoékes emberek itt ott elkiáltanák magukat, legalább azok, kik csak úgy fütöznek, hogy a kapufát és kerítést lopkodják, lassankint fölhagynának a tilalmas munkával.

Fölszólalásom óta néhány irodalmi „szel-lér,” a haladás rovására akarja gallicismusait és germanismusait betelekkönyveztetni, s a mi itt ott rájuk ragadt, új szerzeményként akar-nák a háza oltárára tenni. Uraim, az ilyen szer-zeményt megköszönjük, s önöknek csak annyi érdem jut az egészből, mint azon lábbeli-művészeknek, kinek tulnyalka eszmájában egy pár tyukszemre tettünk szert, s ő nagy lelkién azt mondja: mindezt ingyen ad-tam.

Nem kell idegen észjárás! Ez az, mit jel-szóként akarok vallani; mert a nyelvet lehet tisztítani saját természeti törvényei szerint; de beoltani, mint a virágot és fát, — vagy kereszt-ezni, mint a juhot, hogy eredeti természetét el-változtassa, határozottan mondom: nem szabad, ha csak korcsot nem akarunk.

Szükségünk van szóra? ám csináljunk, mint elődeink tették; de idegen zamatot nyel-vünkbe kevertetni ne engedjünk. Egy új szó olyan, mint egy csöpp víz, mit a boros hordóba bocsájunk, átváltozik bornak; de ha a borba eczetet csöppentünk, vagy még ennél is kor-csab nedvet, minden csöppel tized rontottunk meg.

Azt mondják: társalgási nyelvünk nincs! Boldogságos Isten, azon nyelven, melyen Arany Toldit, Petőfi a „Csárda romjait” írta, nem lehet társalogni! Ha mégis a vegyész-kek mondanák, hogy magyar műszavaik nincsenek, és kénytelenek olyan szavakat farag-ni, mint valaki a töltött káposzta helyett aján-lá: a rizskásávalelegy-disznótetem v a d a l v a n y b e n n e k ü t o n l o d e k, — még csak eltűrhetnék; de ha az urfi nem tudja magyar nyelven megmondani a kisasszony ap-jának, hogy házasulandó szándékkal van: azt kell gyanítanunk, hogy az író csak úgy ös-meri a magyar nyelvet, mint az angol, ki a bakkanecot olyan eszímának mondá, melynek sohasem volt szára. Hiányozhatik egyes sa-zunk, de hiányzik a szomszédoknak is; mert nem rég volt hirdetve, hogy a német nyelv a politi-cai irodalomban hatezer idegen szót vett föl. Ez a nagy nyomoruság; de a német még sem oly divatbolond, hogy magyarismus után vesse az esztét, s ha eddig azt mondá: Licht anzünden, Theater, Ich habe Fieber, — nem fog-

ja a magyar: világot gyujtok, színház és hiedeglelést így fordítani, Welt anzünden, Farbenhaus, Mich findet das Fieber, ha csak ki nem akarja magát nevetetni, mint az pápai diák, ki a német kisasszonynak azt akarván mondani, milyen szép bőre van, — azt mondá: Fraüla, sie haben a schönes Leder! —

Igy huzkodják ki a gyöpre a nyelveket a „szellek”, az az: olyan emberek, kik, eszközük nem lévén, rostával isszák a vizet.

Társalgási nyelv! Nem vegytan, nem mérnöki vagy orvosi műszavak özöne, hanem mindössze is egy kis tréfa; s minthogy nincs tehetség a társalgási darab megírására; tehát a társalgási nyelv hiánya az oka. Ej, ej, tehát társalogjunk a hőségrol.

A költő azt mondja: A nap sugaraí föltiták harmatot.

Az udvarló: minden virág lehevadt a déli napnál, csak a rózsza él még nagysádkám arczán.

A mama: Kedves férjem, elolvad a jégünk e hőségben.

A hajdu: nagyságos ásszonyom, dísznő meleg van. (Ugyanezt Jókainál is mondják.)

Se négyféle változat ugyanazon egy eszmét fejezi ki, hogy nagy a hőség; és nem hiszszek olyan árva lelket, ki ugyanezt még száz más változatban megírni nem tudná.

Igen is, hiányoztak szavaink: redőny, terem, csarnok, csilár, uszály, kellem, szellem, jellem, ön, kegyed, láteső, fesztelenség, kéjlak, keret, kerevet, pamlag, illem, egély, látkör, láihatár, talány, járda, és hogy a Plaster-teremnek se legyen panaszja, még járda taposóról is gondoskodtunk, — tessék tehát eszmét keresni nyelvünkön; nyelvünkben annyi az alkalmas szó, hogy egy eszmét ezer félekép lehet szerkeszteni.

Az ne tessék kívánni, hogy minden dolognak két neve, az az: két szava legyen, ha csak nem akarjuk azt a példát követni, mikor az egyszeri német leány nem akarta megvalamni hogy az apja f a v á g ó; hanem hogy valami, ritkábbnak lássék, azt mondja: mein Vater ist ein Brandmaterialienzertheilungsfactor.

Két nyelvet nem csinálhatunk, egyet azurak mást a parasztek számára; de hisz, úgy tudom, a társalgási finomságot az eszmék alkotják; tehát ne a szavakon busuljon az író, — mert szavat talál, csak eszméje legyen.

Vas Gereben.

A „Leviathan“ vagy „Great Eastern.“

Ha csakugyan igaz az, mit az angolok mondanak, hogy ezen óriás hajónak sikerülése nem pusztán angol érdek, a mennyiben a világ minden országnak hajókészítésében gyökeres átváltozást idéz elő, úgy megérdemli, hogy e hajónak a gyárból a tengerrei kifutását mi is figyelembe vegyük.

A lapok ez ideig csak azt jelenték, hogy szerencsésen keresztül ment a Themsén; de a szerkesztés vezényelt helyességéről tanubizonyágot csak azon részletek tehetnek, melyek az elvonulás alatt jelentek. Aktinon ur volt az utmutató, egyébiránt ő csakugyan a legelső ember a szakmában; mert a veszélyes helyeket nálánál jobban senki sem ismeri. A kormányzást vezette Harison ur, a hajónak első kapitánya, kinek rendelkezése alatt volt még

két segédkapitány és három tanonc, és fönt tarták az összeköttetést a kapitány és kormányos közt, minthogy a lapunkban is említett kormányzószékület egészen bevégezte rinesen A hajónak építj; Scot Russel ur személyesei igazgatta a gépezetet, azon kívül pedig négy vontatóhajó vezette a hajót, hogy a szűk folyóban mindig a rendes helyen járjon. Kód ereszkedett a folyóra, midőn a szármynak csavarja dolgozni kezdett, és a vontatóhajóknak jel adták a megindulásra. A partok üresek voltak. A közönség annyira meguntá már a nagy hajónak hosszu veszteglését, hogy nem is akarta elhinni, hogy az valaha kimozdulhasson; de a mint a hajó megmozdult, mint ha csak a földlök bujtak volna elő az élők, a parti lakosság ellepte a folyó mellékeit, és üdvkiáltásokkal köszönté a haladó művet. Szájról szájra ment a hír, mindenki rohant a látványra, minden hajónak elevegség mutatkozék, ezer jele a bámulásnak nyilatkozék a nem látott és nem is hitt eredmény köszöntésére. Száz meg száz apró sajka hemzsegett a vizen, hogy minél közelebből lássák a hajót, mely már a rokkantak háza felé uszott.

Hanem most következék a legnagyobb nehézség. Greenvichen alól, épen a hol jobbról Blackvall és Lavegor uraknak híres vendéglőjük, balról pedig egy posványos sziget-alakulás képződik néhány év óta egész London bosszuságára, mondom, ezen helyen a víz merészen megkanyarodik, és mindenki félt és aggodott, hogy e kényes helyen átvergődhettek-e?

Még a véletlen is közbeszólt, mert a mult éjjel egy könnyelmű bárka, meg egy életunt schooner mászkált a parthoz, s a nagy hajó e két hszontalan edény miatt kényteleníteték megállapodni, pedig tekintetbe véve, hogy a viznek rohama a kanyarulat miatt legsebehebb, a megállapodás vajmi veszedelmes; mert a hajónak farát mindinkább a parthoz nyomja a vizár. Mind a két hátulso vontatókötél elszakadt a vontatóhajók erőfejtese következtében, és ha a hajó magára hagyatik, neki faral a meghajló partsaroknak, és egész szelével úgy elzárta volna a folyamat, hogy még a francia hajóereg sem ronthatott volna keresztül néhány hónapig.

Most bizonyult be, milyen bölcsesség volt a nagy hajó gépét egész gőzerővel ellátni, és hogy mily biztos a gép és annak kormányzása; mert a mint elszakadt a két vontatókötél, azon pillanatban egész erejével dolgozott a gép, és mielött a parthoz vágódnék a hajófar; már odább uszott a vizen, még pedig olyan könnyűséggel, mint akarmely csónak. A mint a csavar és oldalkerekek eléggé kihajták a hajót, hirtelen megállta a kapitány a hajót, és új vontatókötéleket alkalmaztatván, vontatták a hajót tovább.

Azután is akadtak még zátonyos és csavargós helyek, de a hajó biztosan ment, ámbar menetere 22 láb mélységű viz kívántatik, pedig a Themse legtöbb helyütt nem mélyebb 24 lábnál.

A mint a dockok és hajógyárak közelébe ért a hajó, tizezer napszámos üdvkiáltása hallatszék, és élő tanui lönek egy újabb elv dalának.

Erdőégés Canadában.

Az európainak fogalma sincs az erdőégések borzalmaságáról, kivált mióta az erdők majdnem terr szerint pusztitának ki, s ekkép a tűznek elterjedése úgy is lehetetlenség; hanem egyéb világrészekben, hol az őserdőkön nem vághatta magát keresztül a gyér népesség, az erdősegek tömegében az erdőégés borzasztó látvány; mert gátot a pusztítóelemnek csak az vet, midőn az ég csatornáí megerednek, s elzátják az erdőseget annyira, hogy az utolsó szikra is kialszik.

Néha ott is akad olyan éhletetlen ember, ki csak rontani tud, s e gonosz szenvedélyből meggyújtja az erdőt, s ez által megkinoz állatot és embert, ha a véletlenség a szerencsétlent közel éri, mert néha lehetetlen a menekülés, oly gyorsan veri a szél a lángot a tönör erdőn.

Forrásunk a következő történetet beszéli el, mely elég bizonyítékul szolgál arra, hogy az égő erdő közelében csavarogni nem a legbátorságosabb foglalkozás.

Gordon őrnagy megígérte a tábornok alig tizenhét éves lányának, egy testben lélekben gazdag szépségű hölgynek, hogy kora reggel kilovagol vele a vadregényes vidékre, hova ez uttal nem az őrnagy volt a vezető; mert a fiától őrnagy nem rég érkezett meg a vén Európából; hanem a hölgy, ki alig nyolcz éves korában szakadt e vidékre.

Az őrnagy csak néhány percczel jött később, mint ígérkezett, s a hölgy már is boszus volt; mert véletlenül olyan látvány kínálkozott, mivől az őrnagnak idáig csak némi hiányos leírás adhatott, de hajnal óta irtózatossompájában fejlődött ki az erdőégés, mely mértőföldre terjedő távolyságból mutatkozott, s a hölgy szerette volna közelről megmutatni az európai vendégnek azt a látványt, mit Európának egyetlen szinpada sem fog valaha bemutatathatni.

„Már lovon találok hölgyemet?“ Kérdi az őrnagy.

„Fél órája várom az őrnagyot, mondja némi éllel a hölgy, — azt hittem, hogy azt a másvilági röstéget egy nő kedvért, legalább néhány negyed órára lektüdi, kivált midőn a véletlen is kedvez a legszokatlanabb látvány-nal.

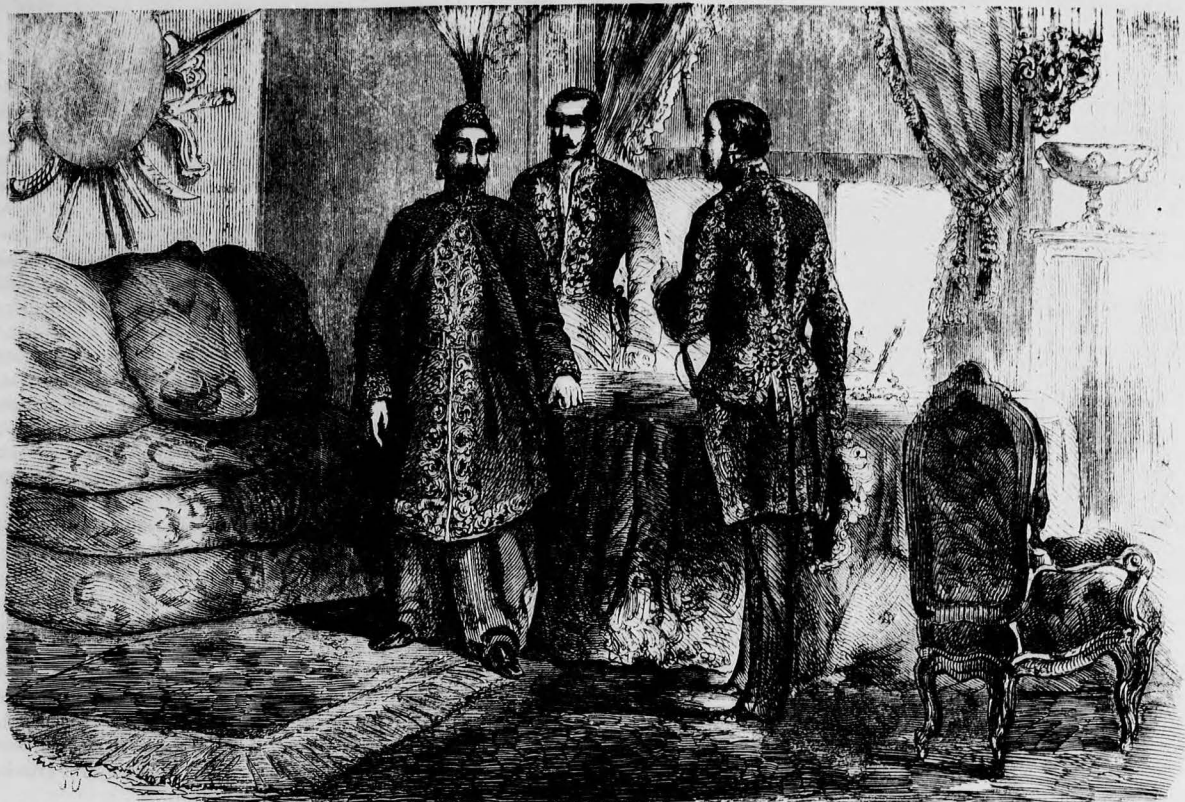
„És mi volna az?“ Kérdi az őrnagy üdvözölve a hölgyet s e közben gyönyörű paripáját a hölgy mégsebb lóvával szemközt állitva.

„Nézzen ön balra, — utasítja a hölgy, — a nap világa miatt most már csak a füsttömeg látjuk, a lángözön nem versenyezhet a nap fényes sugaraival. — őrnagy ur, most szemtanuja lehet az erdőégésnek.“

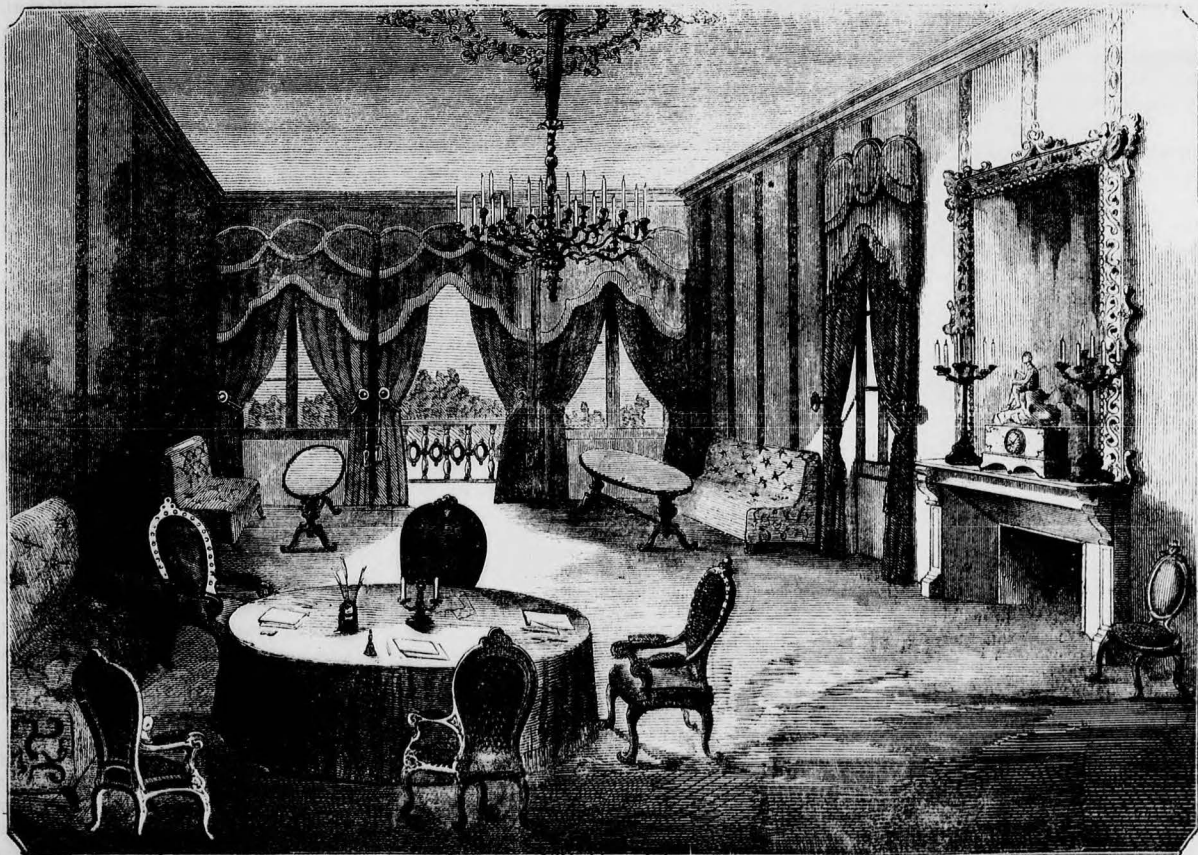
„Ah, . . . , mondja az őrnagy némi kéjjel, — előre gyanitván, hogy a szóbeli közlemények által fölesigázott kíváncsiságát ily hamar kielégítheti, — megláthatnánk e pusztitást közelebből is?“

„Fél órája várom már az őrnagyot, hogy oda lovagalhassunk; tehát siessünk!“ Mondja a hölgy a karesu állatnak kantárát indulásra eresztve, s a nyugodt állatok, mint valami gyöngye hullám, ringatva vitték a nyeregben ülőket.

Hamar elérték az erdőt, s az erdő nyilá-



A francia követnek beszélgetése a Sultánnal.



A meghatalmazottak tanácskozási terme Zürichben.

sán annak mélyébe nyargaltak, hogy minél előbb megközelítsék a látványt.

A szél nem sokára feljűk verte azt a különös szagot, melyet a különféle égő fákól ki pörkölt a lág, de ismét elcsapta tőlük a koronkint más irányba forduló tűz.

Az a ropogás, sístergés, mit a tömeges égés okozott, furcsa zene és életjel volt rengengetben, s egyszersmint vezetűjűkké is vált, mert a különbözű nyilásokból hol egyikbe, hol másikkba vágta át, hogy minél hamarabb szemmel is láthassák a tűzözönű változó erűdűt.

Egy nyilás végre olyan tisztásra vezette őket, honűt a lágnek dűlását, mint valami páholyból nézhették, és nem csak maguk; hanem paripák is bűműlták e pusztitást, mely a nézűt mégis mulattatta.

E bűvűlet letartoztatá a nézűket, kik elfeledték, hogy a szél kormányozza a lágokat, s olyan irányba kormányozhatja az égést, hogy a nézűk keservesen megbűnják, hogy ide merészkedtek.

A szél hűrtelen megfordult, s mint valami tűzűzpört, egészen ellenkezű irányba lűkte a lágot, és most vették észre, hogy visszafordult a tűz, és velűk egy uton fog haladni, és jaj nekik, ha elérheti őket.

A hűly meg mindig bűműlt; de az őrnagy élűken emlekezve mindazon körűlműnyről, mit épen az elandalodűt hűly beszűt el neki, figyelműzetű a veszűlyre, ekkor a fiatal lány fűlűbredve, a kantár megrátásával felelt, mire a már őszűnűleg nyugtalan lovak a veszűlyt gyanítva, minden biztatás nélkül rohantak vissza.

Igen, de velűk egy irányban futott a tűz is, és még gyorsabban, mint ők, talta a közben esűt ért, mintha utjokat akarná elvágni.

A paripák teljes erűvel futának, s olykor még vissza is tekintének, de a mint az izzű lágparát közelíteni látták, még inkább rohantak.

Most balra kanyarodott az ut, s a két lovaglű rűműlve vette észre, hogy így nem csak nem kerülűk el a tűzűt; hanem épen belekanyarulnak; tehát ősszenűzték, s az őrnagy szű nélkül követű a leányt, midűn az inte neki, hogy kövesse egy az ellenkezű oldalon mutatkozű nyilásra, melyre egyűbbkori kirándulásából emlekezett.

Majdnem a lű nyakáig kelle hajolniuk, hogy sebes haladásukban ágba ne akadjanak, és hallván a folytonosan kűzeledű ropogást, végsűre erűlűttek paripáikat.

Még egyikis kanyarodás, és az orszűgutat látták fehéren, s ezen valű őrműlűkben megállapodának.

Nűbűny percűp idűztek, de a szél megint úgy verte a lágot, hogy nűbűny szempillantás alatt bizonyosan elérűk a lágok. Ekkor vették észre, hogy a nyiláson egy ledűt terebűlyes fa fekiűt keresztűl, mely akadályukká vált.

A lovakat megsarkalák, s egy korbácsűtés hatásától fűggűt minden. A hűlynek lova kezűd az ugrást, utána az őrnagyű. Majdnem képzeltelen volt a siker, de az állatnak is van őszűtűne, s e csuda elűg erűt adott: az orszűgutra értek.

Egyetlen percű alatt átnyalta magút a lág, s a két menekűlt a rétrűl nézte a helyet,

hol egy percű késedelem miatt őszűszűtgek volna.

A „Szűpirodalmi Kűzűlyű” és „Folyűivek” t. cz. elűfizetűshez.

Mindűg kellemetlen dolog valamely vesztűt fűgyűrűl jelentűst tenni, de a nyilvánosság elű tartozű tűnyeket, ha csupa eligazodás vűgett is, a kűzűnsűgnek ismerni kell.

Nyilatkozatom annál fogva a kűzűveleműny elismerűse iránti kűteleesség, mely a legkűte-sebb esetekben is elvűgre kideríteni szokta: a kűzűdűs sikertelen volta mellett, szenvedett-e vagy nyert magának a kűzűdűnek bűcsűlete?

Ha, mint az erűdműny mutatja, anyagi tekintetben sikertelennek kell bevállalom műkűdűsemet: mentsűget az olvasűkűzűnsűg részűvethiányában még sem keresek, noha azon reműnyben ېltem, hogy jűval tűbbben lesznek, kik műltányolni fogják abbeli tűrekűvesemet, ha egy bukás szűlen állű és kezdetben már elhűzűtűt lapot vűlságos helyzetűből kiemelnű akarok. De egyszemen azt vallű vagyok, hogy a magyar olvasűkűzűnsűg nagy on is kűnnyű olvasmányokhoz van szoktatva, s nekem az én komolyabb tűrekűvesemmel hátűrűlnom kellett. Ha egyszor arról lenne szű, hogy lapirodalombűl minden őrűn csak pénzűt csináljak, tudni fognűm, hogy mit tegyek: kűzűnsűges dolgokat, napi híreket adnűk; de ha meg egyszor lenne pűnzem, hogy irodalmi vállalat elűre álljak, ismét azt a nehezebb utat követűm, a melyet vűlasztottam.

Mindjárt kezdetben úgy vűlekedtem — s ezt, a kik kűrűlűttem voltak, legjobban tudják, — hogy a „Szűpirodalmi Kűzűlyű” nem lehet egyszere olyan komoly vállalatűt tennem, minűrvű, ha jobb csillagok járnak, a „Folyűivek” leendettű volna. ېn a lapot tűb mint kűtezer forint teherrel vettem át, mit nem mondok szemrehányáskűp elűdűmre nézűe, ki e vállalatban, úgy tudom, maga is vesztűt; de szűksűgesnek tartom a tűnyűt tájűkozásűl megjegyezni. A lapot elűszűr is anyagi zavarából kelle kiemelnem. Erre egy ut volt: a takarűkűsság, egyszersmind oly rendkűvűli kedvezűműny ajánlása, melynek kiviteli nagy szépsűge által, maga a hazai művészet is nyerjen; mert nem csupán az irodalmat, de a művészet minden ágát kívántam lapom által kűpűriselni. ېpen ezen szempontból rendelűm meg saját kűfsűgemre a „Hunnok harcztát”, valamint a lappal járű másik kedvezűműnyűt; az „Egyetem pallosát” sem elűfizetűim pűnzűm nyomatam.

Nagy csapásnak tartom rűm, vagy inkább lapom sorsára nézűe, hogy az említett műmelűket, — mely a rajzban ott áll, a hol Homér az írásban — mindez ideig kűsűk. De a nűmet kiadű kűsűkedűse ېp oly kevsűsű az én hibám, mint a magyar olvasű kűzűnsűg kűzűnyűe. Nagy ősszegnek tartanűm ugyanazt a 3300 fűt, melylyel a januári és ېprilis elűfizetűsekkel bevettűm, ha lapbűlyeg, postajegy, irűdíj, expeditiű, és mindenek fűlűtt nyomtatási dűj nem lűteznűk, lapom pedig nem kűtszer jelent volna meg egy hűten, fél ېv alatt annyi betűvel, mennyit drágább lapok egész ېv alatt alig hoznak. Így azonban egyszertűn annyit mondhatok, hogy csupán csak nyomtatási deficitűm 1312 fűt. Isten őrűzen, hogy ېn ez őszűszűget csak vesztűsűgnek is tartsam — de ha

az, akkor sajnálom, hogy a magyar irodalom erűdeiben tűbűt nem vesztűhetek, vagy jobban mondva, nincs mibűl vesztűnem. Még távolabb van tűlem az a gondolat, hogy velem deficitűmbűl igűnyűt formáljak arra, hogy velem egűyűt, vagy az ېn kedveműt, az elűfizetűk is vesztűsenek. Ezűrt nem irtam volna ezt a nyilatkozatot.

Úgy hűvem még júliusban, hogy a „Folyűivek” czimű új vállalatommal fogom rűgűbb elűfizetűiműt kűrpűtűlhatni, de a „Folyűivek” re csak 39 elűfizetűm erűkezett, ebbűl pedig nem hogy űt, de egy fűzetűt sem lehet kiállítani. Úgy intűzkedtem tehát:

1. Azon tisztűt elűfizetűknek, kik a „Folyűivek” re 39-en elűfizettek, s kiknek bizalműrűt a legműlyebb hűlára kűtelezettűk erűzem magamat, az űtaluk bekűdűtűt űt-ft erűjűg Rűth Műr kűnyvkereskedűse szabad vűlasztást enged ősszes kűnyvei kűzűl, vagy ha jobban tetsszenűk, illetűkűket kűszűpűnben visszaadja.

2. Azon rűgűbb t. elűfizetűket, kik jűvű octoberűg fogtűk volna kapni a lapot, Pfeifer kűnyvkereskedűse kűrpűtűlandja Csengery Antal „Vegyűtani kűpek” czimű kűt kűtetes munkájával, mely egyike a legjobb házi kűnyveknek, s őrűval, mely 3 fűt, belsű becsűe korán sincs megfűzűtve.

3. Decemberi t. egész ېves elűfizetűiműt szintűn Pfeifer ur fogja kűrpűtűlni a „Vegyűtani kűpek” en kivűl b. Keműny Zsigmond kisebb regűnyeinek hűrom kűtetűvel, minek bolti őrű szűnte 3 ft.

4. A Coningsby és Pickwick-klub regűnyűk hűtűkkel elűzűtűt jelentűt 27 ېve csak most kűldűtetűt szűt; hogy ily kűsűn ېn nem akkor, mikor jelentűe valű (noha kűszűn volt), ennek úgy hiszem elűgendű magyarázatűl szűlgűl a nyomdai deficitű. E 27 ېvhez jűn meg mintegy 20—22 ېv, mely kiuyomtatásra vár. E kűt teljesen egész regűnyűt a december—júliusi félűves elűfizetűk is megkapják és így felesen kűrpűtűlva lesznek a „Szűpirodalmi Kűzűlyű” elmaradűt szűműrűt, melybűl félűv alatt 52 szűműnk kellelt volna megjelennűi, és csak 42 jelenhetűt meg.

A „Hunnok harcztát” illetűg, aug. 31-dikrűl kaptam Dunckertűl levelet; így ír: „Mint a megvűltást, minden pillanatban úgy várom (Párisbűl Jakobytűl a metszűtűl) ezt a szűcsűkűt: kűszű. Kűrem az illetűket, ezt megnyugtatásűl venni

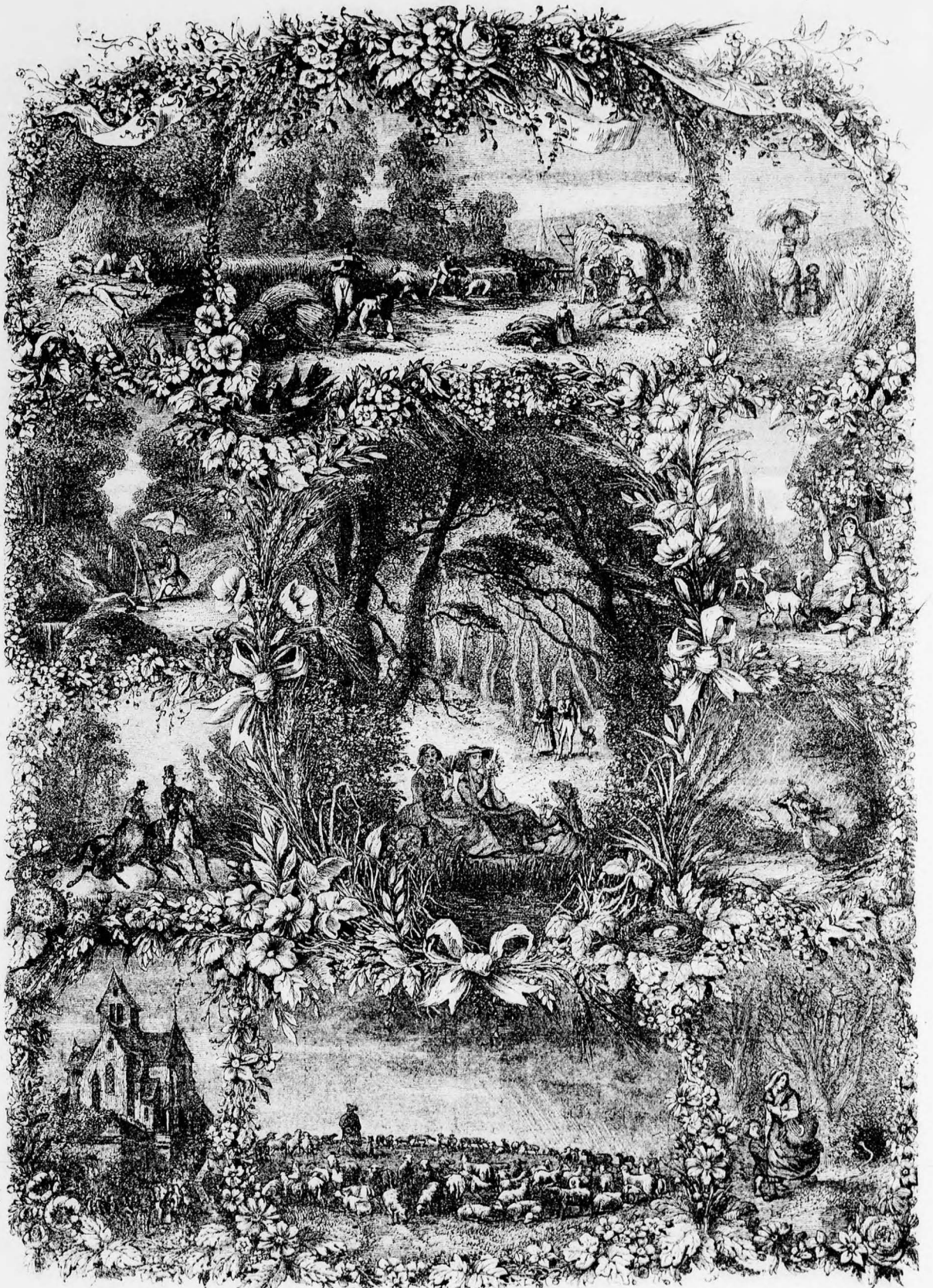
Nincs egyűb kűtra, mint hogy tisztűt elűfizetűiműtűl bocsánatot kűrűjek az olykorűt rendetlen expeditiűkűrűt, minek most tudhatjuk, mi volt az oka; különűsen decemberi egész ېves elűfizetűiműt kűrem, kik nekem fizettek elű, nézzűk el azon űnkűnyűs elűjárásoműt, hogy kűszűpűnkűzű visszakűdűse helyett kűnyvekkűl vagy ok kűnytelen űket kűrpűtűlni.

Egy szerencűsebb tűren, a szűves viszontűlátás reműnye mellett, maradtam teljes tisztűtettel a t. cz. olvasűkűzűnsűgnek *)

Pest, sept. 10. 1859.

lekűtelezettűje
Szűkely Jűzűsef.

*) Kűrem a lapszerkesztűt urakat, e nyilatkozatomnak — legalább kivonatban — fűlemlűtűsűre.



A nyári élet örömei.

Az erdélyi régi szokások és rendtartások, az kik voltak és multanak és újak származásuk. A régi igaz magyarok köntöséről és egyéb ahhoz tartozó apparátusokról.

Most visszafordult fölvel áll az erdélyi világnak, mert mostanában ha csak egy hasznatlan parasztleányt fogadunk is szolgálatba, ne is említsünk neki brassai egyszer ványolt szoknyánakvalót, hanem jóféle rászasszoknyát, annak is az alyjára három renndel aranyzott csipkét, galandot; rókabőrrel prémzett, selym-gombokkal rakott rázsamentét, három forintos pártát, arra széles ezüstpántlikát. Itt Nagyajtán az én ifjúkoromban a nemes asszonyok közül nem volt három asszonynak mentéje, az is csak brassai posztóból és báránnyal borított véleibe és prémeze; hanem akkor daczára annak, hogy gazdag lófé emberek laktak a faluban, mégis az asszonyok és leányok télen zekében, nyáron pedig egy kendőt vagy abroszt kerítvén nyakukba, úgy mentenek a templomba; gyolcsokolyának, selympántlikának híre sem volt közöttük. Most a legalsóbb rendű asszonyok és leányok is, kiknek férjük vagy atyjuk házánál sokszor elég kenyertük sincsen, ha egy kis pénzt kaphatnak, oly cifrán öltözködnek, hogy aztán férjüknek nincs miből fizetni a portiót; a portiószedő pedig látván, hogy az asszony és leány milyen cifrán van öltözködve, el nem hiheti, hogy a tartozó fél oly nagy szegénységben legyen. — A főemberek és nemesek is az ilyen fölsőleges pénzparálás végett pusztulnak el mindinkább. Egész Európában nincsen olyan elkorcsosult provincia, a melyben lex sumtuaria et lex vestiaria in continuo usu nem volna; nézzük meg csak az erdélyi városokat Brassóban, nem passzomátozzák azok föl sem magukat, sem feleségeiket és gyermekeiket, azért is van annyi pénzük. A magyarok pedig még gondolni sem akarnak arra, hogy mily szomorú következése lesz az ilyen cifra öltözetekre való pazarlásnak; sőt ha egy jóvaló ember akad, ki föl-száll ezen elfajulás ellen, még arra indignálódnak; engemet is készek lettek volna az ily föl-szóalások végett elveszteni, ha a magas udvar szinte az én véleményemet nem osztotta volna.

A lakadalmi szokásokról.

A nyoszolyóasszony béleséhez addendum: Azt úgy sütötték, mint a jóféle bélest; csak azon különbség volt közöttük, hogy míg az utóbbiba riszát, mézes szilvát vagy ózmát szoktak volt tenni, az előbbibe a helyett kenyérszerű nagyságra vagdalt ruhadarabokat szotak rakni, és azokra keresztül-kasul réz-vesszőket tettenek, tésztrával beborították és a többivel együtt így sütötték meg és adták be az asztalra. A mely vőfél tanulatlan volt, neki esett a késéve, hogy föl-bontsa; de sem mire sem mehettven vele, szegyenben maradt. A már tanultabb vőfél pedig legelőször a vilájjal megnyomogatta fölül s kiszurogatta; mire mindjárt észrevette, hogy miféle béles; azután azt szépen vilájjával a maga tányérjára tevén, a ruhadarabok és a réz-vesszőket egy külön tányérra rakva, azokkal a nyoszolyóasszonyt kínálta, a többit pedig átadta a vendégeknek. A nyoszolyóasszony ilyenkor neheztelt, hogy kitalálták a mesterségét, a vőfélt pedig mindnyáján megdicsérték.

A lakadalom másod napján jókor reggel a vőfél lóra ülven, házról házra bejárta mind a vendégeket, s úgy hivta meg őket arra a napra ebédre; a tánczost is az nap nem a gazda, hanem a vőfél rendezte.

A lakadalom utáni napon nem mondták már ezt, hogy vőlegény, menyasszony; hanem új házásoknak nevezték őket; a násznagy, vőfél, nyoszolyóasszony és nyoszolyóleány neve pedig megmaradt mindaddig, míg az új menyecskét haza vitték férje házához, és ott is a lakadalom egészen végéig nem ment.

Harmadnapon mikor a menyecskével az atyai háztól el akartanak indulni, a menyecskének anyja a násznépet selymekendőkkel megajándékozta; a násznagnak pedig még különösen egy selyemből szőtt csipkésujju inget ajándékozott.

×A menyasszonytánczról meg kell még azt is jegyezni, hogy nem a vőfél kezdte azt a menyasszonnyal, hanem legelőször is a násznagy kezdte meg azt vele; ki is kettőt vagy hármat kerítvén a menyasszonnyal, azt kezén fogva oda vezette, a hol apja, anyja és rokonai állottak; azoktól a menyasszonyt szépen elbucszatván, úgy adta azután a vőfél kezére. ×

Több elbeszélhiválóm nincs már a lakadalmi szokásokról; hanem röviden leírom a Gyulai pompás lakadalmát, melyhez hasonló nem volt mostanában Erdélyben. Ugyanis 1702-ben néhai gubernátor Bánfi György kiházásította egyik leányát gr. Székely Adámhoz, mely alkalommal én is jelen voltam és az asztali vendégek között ültem. Násznagy volt akkori uram gróf Apor István, ki is megszűnt bársonydolmányban és mentében volt; a dolmány és mente csupa drága kövekkel volt borítva és fehér nyusszal bélelve, melyet ezer talléron hozatott volt Oroszországból. Nyoszolyóasszony — mitűn az én asszonyom beteg lévén — Haller Györgyné volt. Kolosvárról indultunk meg a násznéppel; míg Gyulába érkezünk, addig a gubernátor hét drágán föl-szerszámozott lovat vitetvén maga előtt, fényes kísérettel ment Rabutin generális elé; minthogy az akkori Leopold császár a lakadalmra hivatalos lévén, a maga személyében Rabutint küldötte. — A generális felesége is ott volt a lakadalmban; de ő nem képviselte a császárné személyét, hanem csak úgy ült az asztalnál, mint a generális felesége.

A kastély előtt oly nagy sátor emeltetett, hogy a császárt képviselő Rabutin asztalán kívül még ötven asztal fért el benne. A sátor maga belül a legdrágább szőnyegekkel volt bevonva.

A sátor felső felén napkelet felé a képviselő számára külön hely volt kijelölve, melyre három gradicson kellett fölmenni. Azon helyet, valamint a gradicsokat is három ölnyi széles és három ölnyi hosszú sárga posztóval vonták be; egy asztal volt rajta, mely skófiúmmal szőtt török szőnyeggel volt betertve. Elérkezvén Rabutin, a sátor bejárása előtt emelt három diadalív előtt kiszállván hintójából, s azokon keresztül menvén, nagy ágyudurogás között elfoglalta a számára készített helyet. — A felesége a többi uri vendégekkel az alanti asztalnál telepedett le. A násznépe azután érkezvén meg meg, oda menének és tisztelgésüket tevék a képviselő előtt; a mikoron is gr.

Bethlen Miklós féltéredre ereszkedvén, a többi násznép is példáját követvén, a császárt deákul föl-köszöntötte. Rabutin fölített kalappal ott ülven székebe, felelt a föl-köszöntésre; mire a násznép utjonnan meghajtván magát, a sátor közepéig háttal vonultak vissza, úgy, hogy a császárt személyesítő Rabutinnal addig szemben voltak. Megesvén ezen ceremóniák, legelőször is a képviselőhöz vitték föl arany- és ezüst szélű tányérokban az étket; a császári asztalnál Rabutinon kívül csak gróf Pekri Lőrincz ült, ki főasztalnál minőségben fungirozott. Letelepedvén a többi vendégek is az asztalhoz, a hol a havasalföldi vajda követjét ültették a magyarok közt az első helyre. Az étkezés elején nagy csendességgel beszélgettek a vendégek egymással, nehogy a császár iránti tisztelet valamiképpen kisebbséget szenvedjen; de ez csak addig tartott, míg az ivás kezdetét nem vette; azután már nagy zajjal folyt a mulatás.

(Folytatjuk.)

Hazai és külföldi irodalom.

— Jókaitól nem sokára egy új munka fog megjelenni a „Szegény gazdagok.” Bámulandó Jókainak munkássága; hanem az is bámulandó, hogy akad olyan meggondolatlan, ki az ilyen „jelesek” sorába mer megnevezni holmi Bibókféle embert, s olyant, kiről alig tudunk mást, mint hogy a „nagy pipában” toasztolni szokott.

— Vas Gerebentől még ez évben jelen meg a „Pörös atyafiak” című két kötetes regény, még pedig először a Pesti Naplóban. Ugyan ő most dolgozik korrajzainak folytatásán, de a melynek még nincsen keresztet ve, csak annyi mondhatunk, hogy Desevffy Aurel lesz egy politikai szereplő, és vele bár név nélkül, a korabeli jelesek.

— A francia irodalomban Achard Amade most torkig uszik a francia hadi eseményekben, s azoknak részleteit fűzi össze; hanem már a párisi írás is kezdenek kiszabadulni a háborúviszonyok nyomása alól, és kezdenek regényeket és novellákat írni. A francia szépirodalom szinte nagyon megérezte a háborút.

Ipar és művészvilág.

Kétségtelen, hogy a gyufagyártás legnagyobb telepe a Svédoknál van. E folyó évnék első felében Gothenburgból 133,434 tallér áru gyufát vitték ki, e szorint még Bécsben a Pollákéle gyár sem versenyezhet velök, pedig ő egész német országot előzölni gyufával.

— A dánoknál a színészek nem élnek csupán vándoresapatokban, vagy egyedül a színészetnek; hanem részt vesznek honuk politikai és egyéb viszonyaiban is, így például a híres drámai színész, azon kívül, hogy jó vadász és halász, ügyes hajózó is, és ki Yachtja keresztül járja a dán vizeket. Ő maga most állami költségén vizen utazik, a hajózási viszonyokról jelentés készítése végett.

Hadtan.

— Hogy Koppenhaga a tengeri támadás ellen biztosítva legyen, és hogy a kikötőbe ellenséges hajósereg ne nyomulhasson, a város föladását kiterjeszték, a kormánytól tavali intézkedés folytán gacszerző erődítési munkálatok kezdettek meg, melyek már annyira haladtak, hogy a legközelebbi tavaszon már a falak építését is megkezdhetik.

Közlekedés.

— Nagyon fölünk most Európában, hogy kevés lófutató angol csavarog a szárazföldön. Ennek az az oka, John Bullnak kedves gyermekei saját hazájuk szépségeit bámulják, és otthon utasgatnak. Murraynak utazási leírása az angol földről roppantul kel, és egyik kiadás alig készül el, már a másika kell kezdeni. A forgalomban is észrevették ezt, és mint a bankókar bizonyítják, két millió font sterlingűt több van az idén forgalomban, mint egy évvel ezelőtt, mit egyenesen az otthon tartózkodásnak tulajdonítanak.

KÉPMAGYARÁZATOK.



Bocsánat az öltözék miatt, épen most jövek a táborozásból.

A francia követnek beszélgetése a Sultánnal.

Átaljában a fejedelmek lakoszobái nem azon helyek, hova minden ember kedve szerint betekinthet; de mindenesetre legőrzöttebb hely a Sultán tereme, hova a muzulmán hason csuszva, a keresztény pedig csak a hatalom tekintélye mellett mehet be. Egykor a regék beszéltek csak e titokteljes helyről; hanem ma már ide is befért a kandiság, s az európai követek kíséretébe néha egy festész is becsuszik, emlékeztetésben hozván el a teremnek rajzát.

A Sultán tereme többé nem szentély; mert a divánnal már a karosszék is összefér, — s az egykori keleti öltönyt a katonai egyenruhák is kezdik kiszorítani.

Igy változik a világ, és mint nem hasonlít a gyermekarcához a megöszült öregnek szakálos és megbarázdásodott képe, — úgy tépi meg a kelet szokását a nyugoti divat.

A meghatalmazottak tanácskozási terme Zürichben.

Mindössze is szoba, tele bútorokkal, melyek székek, asztalok, és nyughelyek, melyeket jámbor asztalosok és kárpitosok készítenek; de a melyeket azok használnak, kik Európa diplomatiája és újságíróinak most mindennapi dolgot adnak.

E szobák titkát most milliók lesik, — és az európai börtök emberei arannyal telt zsákokkal fizetnék meg azt a kis zugot, honnét látatlan meghallhatnák, mit beszélnek a követek, kiknek minden szavát milliókkal lehetne fölmérni.

Mint hogy a napi események elől nem bujhatunk el, közöljük rajzát e teremnek, melyben most nevezetes tagosztályi pört végeznek.

Három századnál lefolyása.



A francia katonaság a 16-ik 18-ik és 19-ik században.



Ha sokálg tartott volna a háború, ez lenne a diszültözet.

A katona békében.

Vége az ágyúzásnak, legfőlebb díszmenetek foglalják el a fáradt katonát, ki most már néha a vendéglőbe is betéved, elbeszéli azt, a mit látott, jó lesz biztatónak azoknak, kiket otthon talán az unalom penésze belepett. Mig az ütközet néha egy pillanat alatt elhatározta a világ sorsát, addig annak kihatása századokra megyen át, s hogy ne csak a történet lapjai táplálkozzanak véle, a lefolyt csaták változatának öreg és apró részei annyi kalandot és regényest szolgáltatnak, hogy nem csak kötetek telnek meg vele; de még az utolsó csárda vendégeinek is maradt belőle meghallgatnivaló.

A szerencsés hazatérő pedig elmegyen a szentelt kereszt-hez, és hálát ad annak, ki szereteteinek gyámolyára épen haza vezérelte.

A nyári élet örömei.

Hát miért volnának a föld virágai és termékei, ha nem azért, hogy a teremtés remeke, az ember használja és gyönyörköd-jék bennök? Az ős és tavasz-nak munkáját megjutalmazza a nyár. Mindenki megkeresi örömet, és élvezi a szép természetet, mely kellemével mindenkit megkinál.

Sajátszerű, hogy midőn az év a legzajosabb eseményekre virradt, s a világ minden írója és könyvárusa hadi események leírására gondolt, az év közepén már a béke jelvényei jönnek előtérbe, és ime, a vont ágyuk és csonka katonák helyett most már a béke malasztjairól beszélünk, irunk és azokat rajzoltatjuk is le.



Kedves férjem, öröklásra mégysz? sajtot, húst, kenyert már adtam, talán a töltéstartóba egy kis írósvaj is elférne még?

Természettan.

Az íz és szag.

Nem vitatkozom azokkal, kik általános alapíznek ez édes és savanyut tartják; igaz, k van a nyers anyagoknál, de itt a készítményekről lévén szó, az édes és savanyu nem alapízek, hanem rejtemények, melyek az ízek közt legkeresettebbek, legismeretesebbek, s mint ilyenek, az alapíz vezetésére (vehiculum) szolgálnak, mint a só is, mert rendszerint táplul nem szolgálván, csak az alapízt nemesisit, mint kivüle semmi más nemesisítő rejtemény sem.

De különböztesstük meg a sót a többi számlálhatlan rejtemény között: a só az alapíz nemesisítésére kimaradhatlan, tehát álló szükség, midőn az édes és savanyu s egyebek legtöbbször csak kényveliek. Imnen állott föl a közmondás. A só nélkül egy tojást sem lehet megenni. Ily szorosán nem lehet ugyan a sót venni, mert több ételünk van, melyek a sót meg nem szenvedik, vagy jobban szólva, az alapíz nem követelik, sőt veszélyeztetik azt, ilyenek a torták, feljuttak, kávé, csokoládé, tejes dara és kása; de a kivételek a főtörvényt nem romlják le.

Ha a mesterség az sót az izre jól alkalmazza, akkor a só a tápkészítő mesterségnek tengelye, mely az alapíz éleltanilag irányítja, mert a só a tengelytől két irányban távozhatik el: egyik irány hiányban, másik tulságban nyilatkozik; az alapízben mindeniknek föl kell tenni, hogy az alapíz szenvedő állapotját ki lehessen mondani, például: az alapízben nagyon érzem a sót; ez tulság, mert a tulságot föl tudtam ismerni. Ha pedig érzem, hogy szükséges alól adatott a sóból: ez hiány, mert nemlegesen hatott rám: így is ugyis tehát az alapíz rám nézve szenvedőleges.

Hogy a só az alapíz tengelyét tegye, sem hiányban, sem tulságban nem szabad a táplaban állania. Aazonban az ember a mindennapi használat után a két eltérés iránt annyira érzékeny, hogy e miatt kidobná szájából a falatot; ha kevés a só, tápját megsózza; ha sok, a tulságot ki nem veheti ugyan belőle, hanem a közérzet az eltérést észlelvén, szonjusággal nyilatkozik, s a sok ital által öli el a vérkészítés mähelyében a tulságot; — a töremtés munkájának gyönyörű remekét látjuk itt, melynek criteriuma az, hogy az akaratkak nincs rá befolyása.

(Folytatjuk.)

A járványos sertés-torokgyík.

(Anglia epidemia suilla.)

A sajtó másodikban hirdet sertésjárványt: előbb Fehér-, most Temesmegyében torokgyíkbaban hullanak a sertések.

Közösen akarok értetni, azért röviden, s a lehető legnépszerűbb nyelven írom le az elenséget, azt a romboló természeti erőt, mely sertéseinket ólainkból kiöldösi.

A temesi értelmiség az mondja, a hőség eredménye az a torokdaganat, mely pusztítja a jószágot: ugy van, helyesen fogta fel a dolgot; de ezzel még csak annyi van mondva, hogy egy Jakab nevű gonosz ember sógorát megölte; de a törvény a gyilkos eljárás törté-

netét is akarja tüzetesen tudni, hogy további teendőit a felett alaposan megtehesse. Itt sincs a dolog különben, az a kérdés maradván fel: a hőség következtében mikép történik a sertéshullás? — A sertésnek több, az életre elkerülhetlenül szükséges részei vannak: a hőség mért eredményei épen azt, hogy torka essék halálós gyuladásba? Ezt meg kell értenünk, ha jószágonk után magunk irányában hasznosok akarunk lenni.

Első tekintetre azt gondolhatná az ember, hogy az ily nagy kérdés megfejtésére az egész világ tudomány megkívántatik: de hogy kívántatik. Sokat, igen sokat tudunk e részben, ha 1) a sertés torokalkotását, és 2) a hőség természetét ismerjük.

Az első pontra nézve azt kell megjegyeznünk, hogy házi állitaink között egy sincs, mely a torokra, a nyelv gégére jellemzetesebb volna, mint épen a sertés: a sertés falánk állat, napestig fál, napestig gyomra érdekében konsorog, daczára annak, hogy torka és nyelvcsője igen szűk, annyira, hogy nem ok nélkül bámulhatjuk, hogy azt a sok eledelet, mely naponta kap, mint eregetheti baj nélkül azon a szűk csatornán a gyomorba. És a toroknak e szűk alkotása hozza magával, hogy a sertés a torokgyuladásra örökös hajlandósággal bír. És ez fontos ismétet a gazdaságban: nemde ha hamar akarok tüzet észleszeni a tűzhelyen, ezt csak úgy vihetem véghez, ha tudom, mi gyulad meg hamar? azért ily sürgető dolgomnál nem viszek a tűzhelyre vastag tuskót, nagy és vizes fákat, hanem száraz venyigét, apró forgácsot, még a száraz zsindelt is elhasogatom, mert minél apróbb és szárazabb, annál hamarabb meggyul. Hasonló szolgálatot tesz jószágom megörzésében az, ha tudom, minő nyavalyára hajlandó.

A második pontra, vagyis a hőségre nézve is van, a mit meg kell jegyeznünk. Mi az a hőség? — igen nagy természeti erő, az erő mindig cselekszik valamit, és mit cselekszik a hőség? — terjeszt, azaz a dolgokat kimozdítja helyéből, szélesíti, megritkítja, s egészen meg is semmiti; például: itt egy darab jég, rá sít a nap, a jég felolvad, vízzé válik, a víz elpárolog, ugy, hogy azon a helyen, hol előbb jég darab volt, most szemünk semmit sem lát abból; nemde a hőség terjeszt? — A tűz mellé egy edény hideg vizet tesztek, ott átmelegszik, felforr, s kifut az edényből; miért ez? hiszen senki sem nyult hozzá, de hogy nem, a tűzben cselekvőerő van, ez a vizet mozgásba hozta, azután forrásba, végre kikergette az edényből: mert természete — a terjesztés. Így munkálkodik a hőség az állati testre is.

A sertés falánk állat, sokat eszik, és hogy a sokat folyvást rendszer megemészthesse, az emésztő életműveknek folyvást jó karban kell lenni, ószpontosulva kell állniok, hogy dolgukat véghezvihessék. Ugyde a sertések a csürhén vannak, napestig a rekkenő hőségnek kitéve, a belrészek felmelegülnek, helyeikből kitolatnak, szétterjesztesznek; mi következik ebből? az: hogy a megszárdelt emésztőerő most már nem bírja kötelességét teljesíteni, a gyomor ellazul, elpetyhed, a bevett eledelek emésztetlenül panganak, s a vér körforgásában gátot vetnek. Ha nyáron bármily hőség van, reggel a növény levelei mind hegyesen, frisen állanak;

már dél felé mind lekonyul, s azt gondolja az ember, élet sincs bennök. Ez történik az emésztőrészekben is, s ily állapotban lehetetlen jól emész eniök. Mondok valamit.

Ha előttünk egy patakosa folyik, és mi ennek folyásában zsilpet, vagy zugot építünk, nemde ezzel a patak lelelé folyását megakadályozzuk: mi történik ekkor? a víz a zsilpinnél meggyül, és felfelé árad, s azokat önti el a víz, a kik oda fenn vannak. Így van a sertésnél is, nem ott keletkezik a baj, hol a hőség legelsőbb kárt tett, hanem a vér lefelé nem mehetvén, felfelé tolong, s a toroknál megtorlódik.

De miért épen a toroknál, hiszen feljebb is mehetne? — mehetne igen is, de a sertésnek megjegyeztük már feljebb azt a különös alkotási sajátágát, miszerint a nyelvész egész köre szűkebb, mint más állatainknál; azt pedig könnyen elgondolhatjuk, hogy a szűk toroknak a véredényei is szűkeek, a szűk edényekben a felfelé rohamosan tolongó vér nem tudván átbujni, ott, a szűk edényekben megakad, s a folyvást erre tolongó vér végre daganatot képez, mely a sertésnek anugyis szűk nyelv életművét még szűkebbé tévén: igen természetes, hogy ily állapotban a sertés egészsége meg nem állhat, veszélyesen megbetegszik, s e betegséget nevezzük torokgyuladásnak, vagy torokgyíknak. Mily könnyű most megmagyaráznunk — a baj természetét, s hogy mikép áll lábra a hőség uralkodása alatt.

A torokgyík még tökéletesen ki sem fejlődik, a sertés már kinlódik, s különösen a fuldoklás érzete alatt szenved, s ez igen természetes: mert a szűk esövet a daganat minden nagyobbodása jobban és jobban szűkíti; a sertés nem itt lehell ugyan, de emellett van lehellő rész is, következőleg, nyomván a daganat a nyelvcsőt, nyomatik ezáltal a szomszédos lehellő is, a mi fuldoklást okoz, és sok sertés e nyavalya alatt megfulásban vész el, de nem mindenik: mert a mely sertésnek erősebb természete van, nem úgy fulad meg, hanem mivel az a kemény daganat egy helyben pang, nincs körforgása, azért ott helyen rohadásba megy, megfektetik, s ez állapotot fenésedésnek nevezzük. Ez a helybeli fenésedés elterjed az egész testben, s a sertés elvész bele. A torokgnik e kimenetele igen gonosz, mert a megfenedett daganat alatt a sertés testének gözölőse ragályos, mitől az ép sertések is, ha a gözölősből résztvesznek, szinte megbetegszenek! Hasonló nyavalyában százak, meg százak hullanak el. És a mi leggonoszabb, az, hogy itt már a sertésen nem lehet segíteni, vagy igen-igen ritkán, akkor is csak a fenésedés kezdetén. Azért igen tanácsos, hogy mihielyt észrevesszük, hogy sertésünk nyavalygó, tüstént gyógyítás alá vegyük: mert itt még oly kedvező az állás, hogy száz közül egy sem döglik el.

(Folytatjuk.)

Vegyes közlemények.

— Minden évben főlebb emelkedik a lakbér, ugy hogy maholnap elviselhetlenné válik. A szállások épen mágegyszer oly drágák, mint ezelőtt tizenkét esztendővel.

— Ennek folytán nem lesz érdektelen egyéb tárgyak árára is figyelemmel lenni, s épen azért a következők összeállításában tapasztalhatjuk a pesti élet drágaságát.

1 adag leves ára 1946-ban volt 4 vkr. 1859-ben 3 pkr.
 „ „ „ „ „ 25 „ „ 18 „ „
 „ „ zöldség „ „ 14 „ „ 12 „ „
 „ „ borjuszélet „ „ 24 „ „ 20 „ „
 „ „ pár borjúbőr csizma „ „ 5-7 pft. „ 8-12 pft.
 „ „ par borjúbőr fejlel „ „ 2-3 „ „ 5-8 „ „
 „ „ nadrágvarrásért fizettünk „ „ 1 ft. 20 pk. „ „ 3 „ „
 Mellényvarrásért „ „ 1 ft. 20 pkr. „ „ 3 „ „
 A legjobb selyembekendőtért 1 ft. 40 pkr. „ „ 4 „ „
 A nemzeti színház földszint 24 pkr. „ „ 40 pkr.
 A legzebb kalapért 5 pft. — „ „ 8 pft.
 A vasuton 2-ik helyen Váczig 30 „ „ 1 ft. 30 kr.

Minden megdrágult azóta, csak a magyar könyvek ára maradt ugyanaz; mert egy 12 éves munkának ára azelőtt is egy forint volt, és most is az. Ezen arány azonban minden más idegen könyvvel is megmaradt. Ez is furcsa!

× Kecskeméthy, a fővárosi zenabandák egyikének vezetője tudószemben halt meg. Ha elgondoljuk, hogy a cigányok annyi éjjelen át kénytelenek kenyérekért éjjel éjjel lenni, valóban megfoghatlan, hogy csak néhány évig is kibírják, hozzátevén még azt is, hogy hasonló alkalmaknál kénytelenek a vigadók kinálását is elfogadni, mi az egészséget méginkább megromtja. ×

— Tomori a Züllichféle Katonaszobor helyett Dunaiszkyval akar a nagy költőhöz méltó emléket készíttetni s a mostanalmak helyére állíttatni. Nagy köszönetet érdemel e buzgalomért, mi annál inkább örömlünkre szolgál; mert a mostani szörnyet undorral nézi mindenki, s ha látjuk, hogy idegenek is megnézik, szé-

gyeneljük is, hogy egyetlen szobor van a fővárosban, az is ilyen Isten nyomorultja.

— Eltávozván a majomtársaság, a Belezsanykertenek újabb vendége érkezik, Fureau műlovardája. Tehát a nemzeti színház szüntelen ostromnak van kitéve, azonkívül, hogy amugy is elég ott a „házi baj”, mit mindennel inkább gyógyítanak, csak „házi szerekek” nem.

— A „Magazin für die Literatur des Auslandes” közelebb Jókainak „A régi jó táblalábírák” című regényéről, (Kárfy Titus fordítása után) igen nagy elismeréssel szól. Dicséri az író meleg honszeretét, a leirt népélet természetességét, az esemény szép fordulatait, a jellemzotes postéseket, mely némely részletekben még Dickens, e nagy festő tollán is túlesz. Örülünk, hogy Jókai tehetségét e porosz lap ennyira méltányolja, de különösen találtuk azon megjegyzést, mit a szerkesztő mond, s mely így hangzik: „Ez élet- és szenvedésképek új bizonyítást nyújtanak a német közönségnek arra nézve, hogy Magyarország jelen alkotmányában, ép úgy mint Brasiília, nem az a föld, hová a német kivándorlók léptelket intézhetik.”

Mi hir Budán.

— Bánáthól érkező utasok tele vannak panaszokkal a rossz termés miatt, sok helyütt még vetnivaló gabona sem termelt. A pesti ember azt mondja: majd árulnak a piaczon.

— Sokan bosszankodnak, hogy az izraeliták ima-

házába csak frakkban és magas tetejű kalapban lehetett bemenni. Az ilyen ünnepek mindig szabályokkal járnak, elégedjek meg a kíváncsi közönség, hogy tiszta lelkiismeretet nem kívántak; mert azt bajossabb lett volna szerezni, mint magas tetejű kalapot.

— Az új világtetűzai kávéház kiköltözik, minthogy az orvosi növényesek ezután a Kunnevalderféle házba járnak lezokokra, onnét pedig messze van az új világtetűz. Ime, megvigasztalódhatnak az apák; mert most nem a diák megy a kávéház után; hanem a kávéház a diák után.

— A Kisfaludytársasággal már rég nem ijesztgettük a közönséget, hánszor mondták a lapok, hogy ekkor meg ekkor újra életbe lép; de mióta szegény Császár Ferencz meghalt, senki sem törődik vele. Ebből is világosan látszik, hogy csak az sürgette legjobban, ki nem volt adós a társulat pénztárába.

— Egy bécsi lap azt bizonyítgatja, hogy nálunk a német nyelv annyira el van terjedve, hogy a magyar író előbb németül gondol ki valamit, aztán írja meg magyarul. Jól van szomszéd ur, az egyszeri asszony is arról ösmerte meg katonafiának hazudásait, mikor azt mondta, hogy a francia nyelv azért nem tudta megtanulni; mert a francia ember nyelve csavarja jár, és ha nem beszél vele, kivessi és a hóna alá teszi.

— Most már a csilagkeresztes hülyget is lehet adóssággért zárnai. A mely asszonyt adósság miatt be kell zárnai, annak csillag sem kell, az már magában is elegendő kereszt.

Felelős szerkesztő: Vas Gereben. — Kiadó: Werfer Károly.

HIRDETÉSEK.

A „Két garasos ujság” előfizetői

közül azok, kik 1858-ik évi oktobertől egy évre fizettek elő, a „Képes ujság” 6-ik számával lesznek kielégítve, s azért tisztelettel figyelmeztetjük őket, hogy a hátralevő négy hónapra

három forint 93 krral fizethetnek elő;

a kik pedig a „Két garasos ujság”-ra fél évre fizettek elő, september végeig kapják a „Képes ujság”-ot, azontul sziveskedjenek az előfizetést megújítani

két forint 62 krral.

Ezen összegeket a következő czim alatt tessék beküldeni:

WERFER KÁROLY-nak

Pesten.

(14-3-8) **A fenyőgáz (Pinolin) világítás.**

Azon számtalan világító anyagokat, melyeket jelenleg használunk, az ugynevezett fenyőgáz (Pinolin) nem csak tiszta és fehér langja, s legegyszerűbb bűnösödója által felülmúlja, hanem olcsóságát az elsőséget, rövid léte alatt már is megnyerte, minthogy egy font ily gázból 50 ujkrájval egy lámpában oly világossággal mint 2 millygyertya negyven óráig ég. Melékelt rajzon látható, egy bronz mérséklő és egy gyertya lámpa. Ezenkívül találhatók mindenféle itten nem említett, istálló, mérséklő, olvasó, kerti, konyha, gyári, függő lámpák és lusterek mely utóbbiak különösen kávéház, vendéglő, salon és általában nyilvános épületekbe alkalmazhatók.

Raktáróban a T. cz. közönség szemlélőtere több lángok égnek. Vidéki megrendelések azonnal és olcsón szolgáltattak.

Prix Imre,

Feldunator 12. sz. a két szerezcsenhez Pesten.

A találmányok és javítások a fogászat körében.

Fogsorok rugók nélkül, fogsorok vagy egyes fogok Hippopotamus alapra, vulcanizált cautschuk amerikai mód szerint, mindennemű francia és angol mód szerint készített fogak és összeragasztott fogsorok; általában az újabb kor mindenféle találmányai és javításai, ha azok a használatra valódiilag czél szerűnek bizonyulnak be, általam a legkisebb részletekig pontosan és czél szerűen alkalmaztatnak.

HEKSCH G.

fogorvos József téren 3. sz. a. a fiókbank átellenében.

PEZSGÖBOR-JELENTÉS.

Idestova 14. éve már, hogy kőbányai és szádi borból oly pezsgőt készítenek, mely eddigé is, mint legjobb magyar gyártmány kitűnő elismerésben részesült, oly annyira, hogy a fogyasztók nagyobb része nem tartá többé szükségesnek a külföldi háromszoros áru gyártmányért a pénzt kiadni.

Az utóbbi évben kísérletet tettem érmelléki borból is pezsgőt készíteni, mely bor a fűt említett czél kivételére oly jónak bizonyult be, hogy készíttve érezem magamat az illető borismerőket és fogyasztókat tisztelettel fölívni, hogy legyenek szivesek ezen bort megízlelni; megjegyezvén egyzersmind : hogy ezen borból egyes palaczkok kis rakóládákba téve, oly helyekre, melyek Pesttel vasut vagy gőzhajók által összekötésben vannak, legnagyobb szivességgel elszállíttatnak.

Alantabb meghatározott árak csak egyes palaczkokra érvényesek; 25 palaczk megvételénél külön leebb szállított árak határoznak.

Egy palaczk érmelléki, szádi és kőbányai borból készített legfinomabb pezsgőnek ára 1 ft. 60 kr.
 Egy palaczk 2-od rendű pezsgőnek 1 „ 40 „
 „ 3-ad „ 1 „ 30 „
 „ kis palaczk 1-ső „ „ — „ 80 „

A szállítás, akár postán, gőzhajón vagy vasuton történjék, bérmentes.

Továbbá nyilvánítom, hogy azon borfojták, melyekből én a pezsgőt készítem, saját kőbányai pinceből vannak véve, még pedig olyan, borokból, melyek értéke tiszta minőségben eladva, 12-20 ft.

ÉDER F. M.

fűszer és borkereskedő Pesten.



M A R M A K I. S.

nyilvános főtanodája

magán-, kereskedelmi-, tan-, s nevelő-intézete

Tanintézetembe oly tanulókat veszek fel:

a) Kik a **reáliskolára, gymnasiumra, vagy végre a kereskedelmi iskolára** képzendők.

Ezek a felvételnél egy az előismereteiknek megfelelő főtanodai osztályba soroztatnak és kieléptül után **államérvényes** bizonyítványt nyerne, melynek kiszolgáltatására az intézet fel van hatalmazva.

b) Azok, kik a három **alreálosztályok** egyikébe felvételei alkalmasság; a tanév végével egy nyilvános post-budai reáltanodában vizsgát teendnek, hogy államérvényes bizonyítványban részesüljenek.

c) Tanulók, kik a **kereskedelmi pályára** adják magukat, jövő hivatalukra teljes kiképzést nyerhetnek: a tanfolyam a felveendő tanuló előismereteihez képest 1 egész 5 évfolyamban áll.

d) Az intézetbe, melyben a növendékek mindennel ellátva és jövedő hivatásuknak megfelelő nevelést nyerne — az említetteknek kívül végre még oly növendékek is felvétetnek, kik más **nyilvános tanodát** látogatnak; ezek után a szükséges ismétlési oktatásban részesítetnek, hogy tanulmányaikban jó siker biztosíthatóság számukra.

Az október 1-jén kezdődő új tanévvel felvétel történik f. évi szeptember 21-től naponta 8-tól 12 óráig délelőtt és 3-tól 5-ig délután, azonban előleges bejelentések az intézet vagy a tanodák felvételre már most is tétethetnek.

A különféle osztályokra meghatározott tantárgyakon kívül még a **francia, angol és olasz nyelv** tanítását. A növendégen felvett ífjak a t. szülők kívánataira a **zenében, énekben, táncban** uszásban és **testgyakorlatban** is oktattatnak.

Bővebb tudósítást nyújt a program, melyet kívánataira szívesen kiszolgáltatok, vagy postán a kívánt czímre küldök.

(15-3-3)

MARMAK I. S., igazgató.

A tisztelt GYÓGYSZERÉSZ uraknak.

Alulirt mély alázattal jelenti, hogy ő birtokában van egy egyszerű különféle kartonmunkából álló készletnek, u. m. kerek, tojásdad és négyzetű dobozoknak, melyek közönséges peszoporból 6, 12, sőt 24 adagot, Seidlitzporból pedig 6 és 12 adagot tartalmazhatnak, és a kellő magyar és német használati utasítással e vannak látva. Azonkívül ajánlja még igen czéleszerű 3, 6, 8, 12, 18 adag magába foglalhatóságra készített portáskát, valamint 1, 2 és három látra készített megkelesztőt, ugy szinte 1/3—24 latig terjedő ívtojékat és theaszelenőzt, mely utóbbiak 2—16 latot magukban zárlhatnak. Fontos és gyors szolgálatért kezeskedik **FODOR ISTVÁN, kartonmunka-készítő.**

Lakása van Terézvárosban a kis-mező-utczában 5. sz. a. közel a templomhoz (20-3-2)

Photogen- és photogen-

LÁMPA-RAKTÁR.

Photogen (hydrocarbure, szénvízilégy), mely azonban el nem cserélendő más új találmányú világítószerekkel, **mindennemű világitásra** legjobban ajánlható; és fehér lángjának **rendkívül világitása, nagy olcsósága,** de leginkább **hosszu ideig tartó égése** által a répaolaj és más efféle világítószerek fölött az elsőséget méltán megérdemli.

Egy font valódi photogen 5" széles béllal, mely két stearingyertya lángjának erejével bir és 54—56 óráig is elég, kerül 46 uj krba; emel-fogva **egy órai világitás** körülbelül 1/3 uj krba kerül, oly lámpáknál pedig, melyeknél a béll 7" széles, 38—40 óráig ég; miközben két stearingyertya világító erejét ömleszt szét magakörül, **egy órai világitás** mindamellett csak 1/3 uj krba kerül.

A photogen-lámpák mindenféle nemo nálant nagy választékban és a legutányosabb gyári áron megszerezhetők; az utasítás függelékbevitelével kezelésük igen tiszta és kényelmes.

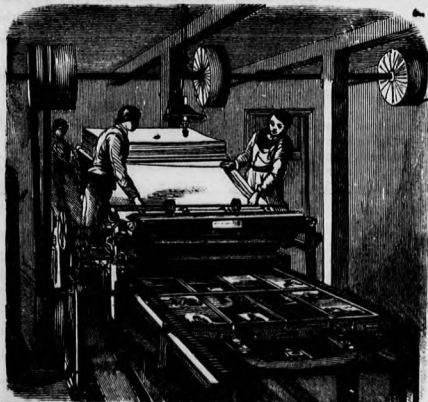
Illatos photogenek szinte szolgálhatók.

Mintán a **bécsi es. k. légszusz-lámpagyár, melytől én** cikkeit veszem, az ősz és tél folytán teendő nagyszámú megrendeléseknek alig lesz képes eleget tenni, tehát fölkérem a t. cz. közönséget, hogy nagyobb számú lámpák vagy utcalámpák szükségése esetében, azt velem idejében tudassa, hogy a kellemetlen hátráltatás elkerültessek.

NADLER J. Wm.,

cs. kir. szab. nagykereskedő, Zrinyi-utca 9. sz. a.

(17-12-3)



PEST 1859. NYOMATOTT WERFER KÁROLYNÁL, FÖLDUNASOR, NÁKÓ-HÁZ 10. SZÁM.

Schuler Ferencz



gyakorlott ve-gyész

és tulajdonosa több cs. k. kizárólagos szabadalomnak, épen most nyert szabadalmat egy új általa föltalált valódi

plántanövény-olajra

mely a haj szpítődre, fűntartásra és gyors fekete színezésre igen alkalmas. Egyszermind sikerült neki több vegyinti kísérlet által egy olyan Vénus-por föltalálnia, melynek következtében a haj — habár vörös vagy szürke volna is — 6 órai használat után egészen fekete festhető, a nélkül, hogy azért a szín tartósságban legkisebbet veszten. Megszerezhető ezen új találmány saját házában Teréz-város nyári-utca 23. sz. alatt, vagy pedig a harminczad-utczában lévő raktárában. (18-3-3)

(12-4-4)

LANG M. PESTEN,

nagyhíd-utca, b. Sina-házban 2. sz. a. az angol királynő szálloda mellett, ajánlja szintgy nagyon mint kiesiben, legutányosb áron szép és dús válszűke **belföldi, szász, angol és francia porcellán és wedgwood, asztali-, thea-, kávé-, esemege-édeinyeti, fűnyűzési cizkiet, pipere- vagy mosdó asztali díszárut, vendégülök, kávéházak, gyógyszerárak és vegyészeti szerműhelyek számára való készületeket, továbbá az általános kedvelt**

bécsi köedényét és szürke köedényezikket. Mindenféle megrendelések elfogadtatnak, s a legrövidebb idő alatt legutányosb árért teljesítetnek **Videkre való elküldéseknél** a gondos elpakolás, valamint a gyors, biztos és minél kevesebb külséggel járó helyreszállítás iránt legjobban lesz intézkedve.

(6-3-3)

Szeretettel, 6. szam, Fardner czakirás

(6-3-3)

BECKER G. V.

Forráb: a nassl szabi fohenne-mek helyes dalalhatási is megapara vilallom.

és saját állgyletemmel által le-sarvaroknál által készitetem, s s épen ezért a tartós varrás és jó szabsáért jóallók.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Több alhatóli fölszállás nyomon van

hölgyek, urak, fi- és lánygyermek, szá-mára ingeket és láb-ruvalókat, valamint e körbe vágó minden-cnemű fehérnemű-c-kei Francia mintá és mérék szerint ma-gam szabom.

szemérem fölszálltam a tisztelt közönséghez, hogy

Fontos jelentés mindazoknak

kik alsótesti sérvényben szenvednek.

Osztzky Ferencz fűszerkereskedő Pesten a váciutczában „a vörös rák”-hoz, 3 ft. 68 kr. o. é. bérmentes beklítés mellett Magyar-és Erdélyhon számára megbízásokat fogad el a mind küll-, mind belföldön szám-talanszor megkísérlett és alsótesti sérvényekre mindig jó hatásúnak tapasztalt gyógy-szerre, mit alantabb álló bizonyítványokkal is támogatnak, melyek a kigyógyítot-tak részéről hálaük jeléül **Dr. Krüssy Athernek Galsba** (Helvézia) küldettek.

Bizonnylat.

Attól ezennel bizonyítom, hogy 15 évig szenvedtem alsótesti sérvényben, és ámbár csak három hónapig használtam az ön által ajánlott kenőcsöt, mégis ezen bajom-tól folytonos nehéz munkálkodásom dacára is egészen megszabadultam. — Isten áldja meg önt ezen találmányáért.

Pest, Sept. 28. 1858.

Ahlhaus Jakob,

lakatos-mester Ó-Budán 235. sz. a. 56 éves.

Bizonnylat.

Ifjúkorom óta kettős sérvényben szenvedtem, és Isten után önmek köszönöm, hogy kenőcsének használata után ezen bajom megszint. Fogadja köszönetemet. Monor, October 15. 1857.

Guál József, ügyvéd.

Bizonnylat.

En ezennel bizonyítom önmek, hogy 6 éves fiam Gergely, ki már születése óta beros-sérvény kiüldött, az ön kenőcsének hat heti használata után ismét tö-keletesen visszanyerte egészségét, mintán két év óta a sérvény semmi nyoma sem mutatta magát. — Isten áldja meg önt találmányáért. Pest, Márczius 3-án 1859.

(16-12-3)

Haidinger György,

vendéglős Pesten, Jkendőzsefváros, eruceza 7. sz.

Werfer Károly,

KÖNYVNYOMDÁJA „GUTTENBERGHEZ”

Pesten, feldunator, gr. Nákó-házban 10-ik szám alatt.

Elvállal mindennemű tudományos, szépirodalmi, képes és diszmunkát; valamint művészeti s kereskedelmi munkák szines, aranyozott, vagy fekete nyomását: egyszerű időszi folyóiratok, és napilapok kiállítására is teljesen föl van szerelve. E nyom-dával egyesült

HASKE és TÁRSÁNAK

fametsző, dombornyomó, aczél-, réz- és kömetsző műintézete, készít s elvállal: aczél-metszést, olajfestékes és szinnyomatú képeket, mindennemű disz- és éknyomatot, arcz-képeket, váltókat, számlákat, czimnyomatokat, látogatójegyeket sat. sat. s mindezt a megrendelés szerint fekete vagy szines nyomásban. Készít továbbá műlemezeket írásra és vízjegyekre.